

inom Askers häradsallmänning i Askers socken:

9) ett skogsområde av urskogstyp, innefattande omkring 1,8 hektar och beläget en kilometer väster om skogvaktarbostället Kulan;

10) en ek, växande omedelbart norr om enskilda vägen från Bodatorp till allmänna vägen Sandvad - Kilsmo.

I ansökningsen har även avgivits förslag till fridlysningsbestämmelser.

Vid handlingarna funnos fogade medgivande från vederbörande fastighetsägare till den ifrågasatta fridlysningen.

Genom kungörelse, som varit införd i Nerikes-Tidningen och länskungörelserna ävensom uppläst i vederbörande församlings kyrkor, har KMBfhde förelagt envar, som hade något att erinra mot framställningen, att inom viss numera förfluten tid därom härstädes göra anmälan, utan att dylik anmälan hit inkommit.

Kungl. vetenskapsakademien har i avgivet utlåtande tillstyrkt bifall till framställningen under förutsättning att av domänstyrelsen föreslagna fridlysningsbestämmelserna komme att fastställas.

Sedan KMBfhde i skrivelse den 11 maj 1934 meddelat Örebro läns naturskyddsförening - vilken enligt uppgift i ansökningsen komme att ombesörja utmärkning av föremålen - att förordnande om fridlysning komme att meddelas under förutsättning, att områdena och träden utmärktes på i ansökningsen uppgivet sätt, har föreningen den 18 december 1934 anmält, att sådan utmärkning ägt rum genom anbringande på lämpliga ställen av anslagstavlor av gjutjärn med inskription "Naturminnesmärke, fridlyst enligt lag" samt därunder de i varje särskilt fall föreslagna fridlysningsbestämmelserna. Tillika hade områdenas gränser utmärkts genom vitfärgade stenar i gränsernas brytningspunkter.

KMBfhde har tagit detta ärende i övervägande och finner, med stöd av 6 § ovannämnda lag, skäligt förklara ifrågavarande träd och områden för fridlysta naturminnesmärken, i följd varav det är envar förbjudet att fälla eller eljest skada sålunda skyddat träd ävensom att anställa åverkan eller förändring av mark och vegetation inom fridlyst område; dock att beträffande de särskilda områdena förbudet icke gäller vindfällda och torra samt uppenbarligen torkande eller rotryckta träd.

(Besvärshänv. K.Maj:t i jordbruksdep. 30-45 dgn fr.delf.)

Alb. Nisser

Oskar Runqvist

Rätt avskrivet betygar

Örebro i länsstyrelsen 15.10.1971

Enligt uppdrag

Alb. Nisser

KMbfbdes i Örebro län resolution på framställning av Kungl. Domänstyrelsen om fridlysning av naturminnesmärke i enlighet med lagen den 25 juni 1909 angående naturminnesmärkens fredande;

given etc.

Ed. 129
1934

Uti en den 25 januari 1934 hit inkommen framställning har Kungl. domänstyrelsen anhållit, att KMbfbde måtte såsom naturminnesmärken fridlysa följande områden och träd, nämligen

inom Edsbergs häradsallmänning Axsjöåsen i Kvistbro socken:

- 1) ett barrskogsområde av urskogstyp, omfattande omkring 0,5 hektar och beläget omkring 500 meter norr om Södra Axsjön;
- 2) fem granar, växande såsom överståndare i yngre barrskog på sluttningen omedelbart nedanför det under 1) omförmälda området;

inom Grimstens häradsallmänning Västra Tiveden i Viby socken:

- 3) sex tallar, av vilka fem växa i en grupp vid södra stigkorset väster om Skarbyholms ägoområde och den sjätte 20 meter västnordväst om nyssnämnda grupp;

- 4) ett barrskogsområde, omfattande omkring 0,55 hektar och beläget ungefär mitt emellan gårdarna Sälderbron och Nyland, omkring 500 meter söder om landsvägen Hallsberg - Laxå;

- 5) ett barrskogsområde, innehållande omkring 0,6 hektar och beläget invid rågången mot Hesseberg strax väster om rågången mot Latorp;

- 6) ett område om 0,16 hektar, innefattande den så kallade Finnkällan (Offerkällan) och den så kallade Järnkällan jämte viss mellanliggande mark samt beläget omkring 900 meter söder om korsningen mellan allmänna vägen Hardemo - Tälle och statsbanelinjen Hallsberg - Laxå;

inom Hardemo häradsallmänning i Hardemo socken:

- 7) ett område om 0,16 hektar, gränsande intill det under 6) angivna området;

inom Kumla häradsallmänning i Hallsbergs socken:

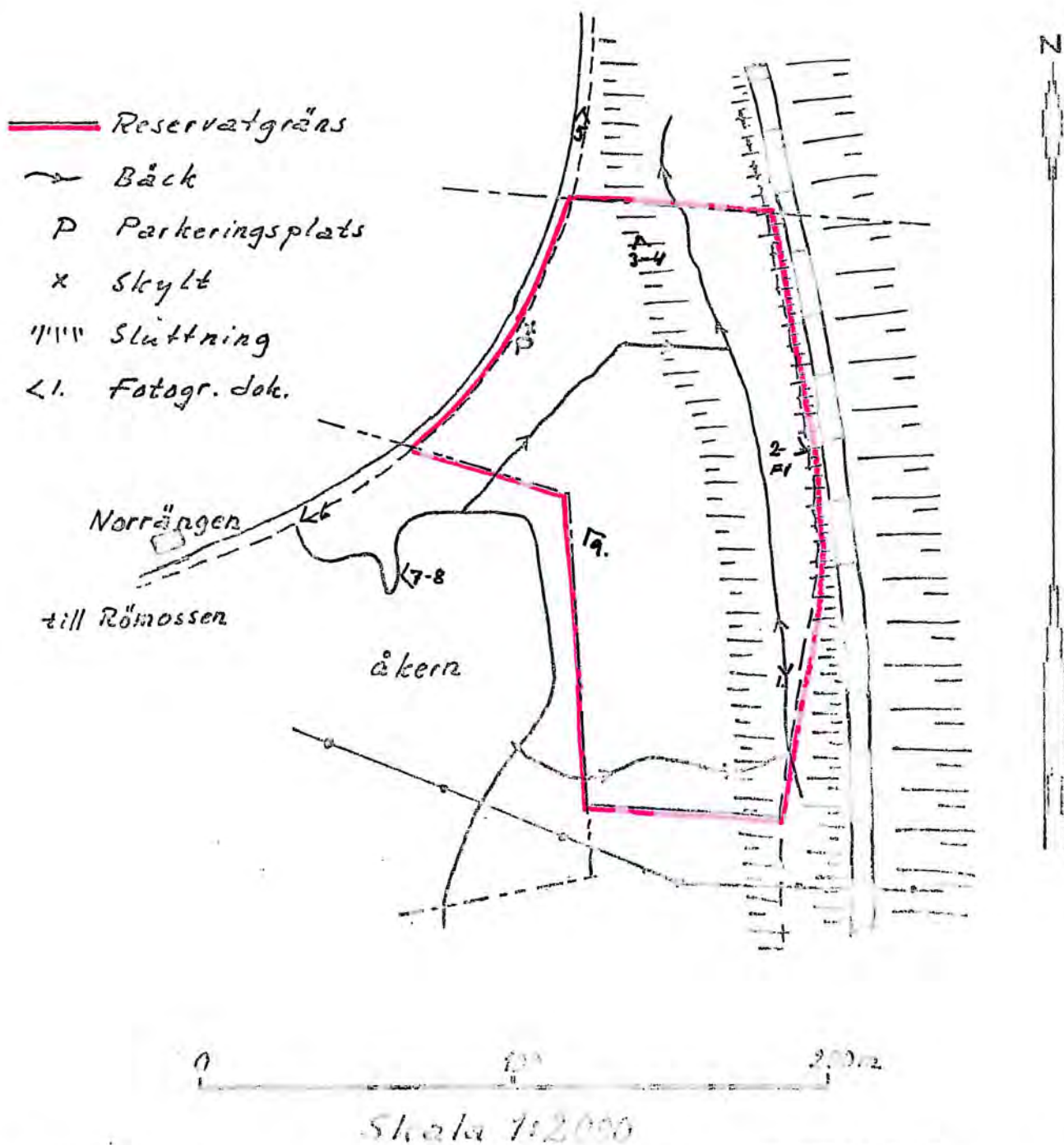
- 8) ett barrskogsområde med en areal av omkring 1,5 hektar beläget utmed allmänningens norra rågång omedelbart väster om statsbanelinjen Hallsberg - Mjölby samt begränsat i söder av en kraftledning och i väster av en körväg;

Naturresevat
på

Kumla härads allmanning 1 och 2

Hallsbergs s:n

(kartskiss upprättad med ledning av ek. karta)

Avskrift.

29/4 - 33

~~Kumla häradshövding~~

S. II: 1090/1932
d. 29/4 1933.

XX

Till Ordföranden i Kumla häradsallmännings styrelse,

Åleta, Hallsberg.

Angående fridlysning av storverksträd eller ek.

Samlagt 2 : i Kungl. Maj:ts förordning den 13 maj 1932 om upphörande av kronans rätt till storverksträd och skar å häradsallmänningar (nr 109), varav ett exemplar bifogas, har Kungl. domänstyrelsen låtit verkställa undersökning, huruvida å Kumla häradsallmänning växande storverksträd eller ek borde enligt lagen den 25 juni 1909 angående naturminnesmärkens fredande fridlysas såsom sådant, och därvid funnit, att fridlysning borde ifrågakomma beträffande följande område, utsett i samråd med Örebro läns naturskyddsförening, nämligen

ett barrskogsområde av omkring 1,5 hektars ytvidd, beläget utmed norra kanten omedelbart väster om järnvägen från Hallsberg och begränsat i söder av kraftledningen samt i väster av en körväg; genomskuret av en vacker bäckravin och beväxt med skog av urskogstyp, till stor del av anmärkningsvärd längd och grovlek, innehållande ett flertal storverksträd.

Snär vid den ansökan om nämnda föremåls fridlysning, som domänstyrelsen har att i stadgad ordning göra hos vederbörande länsstyrelse, skall fogas skriftligt medgivande av ägaren till den fastighet, där föremålet finnes, får styrelsen anhålla, att Ni ville föranstalta därom, att allmänningsdelägarnas skriftliga medgivande

Sc

till den avsedda fridlysningen bliver meddelat styrelsen så snart
ske kan och senast den 1 instundande juli.

Styrelser bifogar, för eder kännedom, avskrift av nådiga bre-
vet till domärestyrelsen den 13 maj 1932. Stockholm den 29 april
1933.

Lo

G. Kuylenstjerna

/ Magnus Alm

Bestyrkes å tjänstens vägnar:

Erik P. de -

STATENS NATURVÅRDSNÄMND		BESIKTNINGSPROTOKOLL	Riksregisternummer T 32
Besiktningsman Skm. Carl Stblad	Besiktningsdatum 19.7.1967	Tidigare besiktningsdatum	
	Fridlysningsdatum 20.12.1934		

Objekt, belägenhet, föreskrifter m m

Objektets art			
☐ Naturminne (NM)	☒ Naturreservat (NR)	☐ Fågelskyddsområde (FS)	☐ Övr djurskyddsområde (Övr)
Objektets benämning m m Skogsbestånd av urskogstyp kring bäckkrav.			
Fastighet Kumla häradsallmanning 1 ¹ , 2 ¹			Areal 1,5 ha
Socken Hallsberg		Kommun Hallsberg	Län T
Karta 9 F 9 b	Lägesbeskrivning Strax N torpet, ca 700 m NO Rönössens by mellan en i N - S-gående körväg och järnvägen Hallsberg - Hjulby, ca 3,5 km SV Hallsberg jvstn. Gränser i V till körvägen, i S till kraftledning.		
Fastighetens ägare (namn och adress) Kumla häradsallmanning.			
Kontaktman		Förvaltare SVS	
Syfte			
Föreskrifter	All åverkan är förbjuden. Förbudet gäller icke vindfällda och torra samt uppenbarligen torkande eller rottryckta träd.		

Beskrivning, åtgärdsförslag, kostnadsberäkning m m

Kartunderlag	Ekonomisk karta		
Fotografisk dokumentation	Antal färgbilder 1	Antal svartvitbilder 9	
Utmärkning vid besiktningen	Järnskyt vid vägen samt grönsmarkering i norr och söder med gul målning, stakkäppar och stenar.		
Åtgärder	Grönsmarkering samt 1 upplysningskyt vid O-platan.		

Beskrivning	<u>Se bilaga 1</u>		
Skadegörelse	Mitt för P-plats har tinnpats avfall i form av plåtburkar m.m.		
Åtgärds-förslag	<u>Se bilaga 1</u>		
Omtölighets-grad, framtida form	Omtölighetsgrad Låg	Framtida fridlysningsform ☐ NM ☒ NR ☐ FS ☐ Övr	
Förslag till ändring av fridlysning	-----		
Beräknad-arbetskrafts-åtgång och kostnad	Uppmätning, bortforsling avfall samt upphuggning av telefonstolpar, utmärkning: 10 ndv. à 90:- = 900:-kr. <u>Summa kostnad: 900:-kronor.</u>		
Anteckningar			

Beskrivning

Intill vägen liten P-plats inom reservatet. Området utgöres av normal, något blockig skogsmark, typ blåbärsgranskog med inslag av ekorrbär, skogs- och ängskovall, skogstjärna, lingon, linnea.

Närmast väg och åker i öster är marken rel. plan eller endast svagt kuperad men övergår mot väster till delvis brant sluttning ned mot den bäck, som framrinner mot norr, parallellt med järnvägen. Från järnvägen sluttar också terrängen mot bäcken varigenom bildas en markerad ravin. Från åkern i sydväst kommer en mindre bäck, vilken skurit ned i ravinsluttningen och sammanfaller med bäcken i ravinbotten omedelbart norr om södra gränsen. Huvudbäcken är ca 2 m bred och vindlande samt endast några decimeter djup. Ytterligare en mindre bäck från åkerns norra ände förenar sig med huvudbäcken mitt för P-platsen.

Beståndet utgöres av ca 65 % gran och 35 % tall, åldern 125 - 150 år med tallen i huvudsak äldre än granen, slutenhet ca 0,8, medeldiameter tall 55 - 60 cm, gran 40 - 50 cm beträffande härskande träd, medelhöjd ca 25 m, grundyta 37 m². Tillväxten har i regel avtagit de senaste 20 åren. Nere i ravinen förekommer endast enstaka tallar och granen dominerar här helt och når ofta imponerande höjder och grova dimensioner. Spår av gamla avverkningar förekommer över hela området. Ståndtorra granar och tallar förekommer sparsamt liksom en del vindfällan.

Gångstig från F-platsen leder ned i ravinen och över bäcken på numera racerad spång. Stolpar för numera borttagen telefonledning kvarstår. Åkern i sydväst på väg växa igen med gran och lövsly. Norr om reservatet har beståndet kalavverkats med kvarlämnande av skräpgran.

Åtgärd: Kvarstående tele-stolpar borttages. Uppmätning av beståndet. Bortforsling avfall.

Länssstyrelsen
Örebro län

Marie Jonsson
Direkt: 019-19 39 52
marie.jonsson@t.lst.se

SKÖTSELPLAN
2006-12-18

Dnr: 5114-19224-2006

Skötselplan för naturreservatet Norrängenbeståndet i Hallsbergs kommun

Reservatet saknar tidigare skötselplan.

Skötselplanen upprättad 2006 av Marie Jonsson. Fastställd av Länssstyrelsen genom beslut av enhetschef Magnus Eklund 2006-12-18

1. Syfte

Något syfte med naturreservatet Norrängenbeståndet anges inte i beslutet från 1934. Ett syfte bör anges i ett nytt reservatsbeslut senast 2010.

Förslag på syfte: Syftet med naturreservatet är att skydda och bevara ett naturskogsartat barrskogsbestånd som utvecklas mot urskog.

2. Administrativa data

Objektnamn	Norrängenbeståndet
RegDOS-id	2000179
Skyddsform	Naturreservat
Beslutsdatum	1934-12-20
Kommun	Hallsbergs kommun
Läge	3 km SV om Hallsberg
Area	1,1 ha
Markslag	Skog
Naturtyper	Granskog med naturskogsprägel, bäckar, bäckravin
Prioriterade bevarandevärden	Naturskogsartad barrskog, bäckravin
Fastigheter	Kumla häradsallmänning S:1
Markägare	Kumla häradsallmänning
Förvaltare	Länsstyrelsen

2.1 Naturförhållanden

Naturreseptatet Norrängenbeståndet bildades 1934 och är beläget på Kumla häradsallmanning strax öster om den nu övergivna gården Norrängen.

Reservatet utgörs i huvudsak av grov- och högvuxen granskog med inslag av tall och enstaka rönn, al och sälg. I fältskiktet växer bland annat blåbär, ekorrbär, skogs- och ängskovall, skogstjärna, lingon och linnéa.

Tack vare lång obruten kontinuitet har skogen utvecklats mot ett naturskogstillstånd med förekomst av luckor i krontaket, olikåldrigt trädskikt och död ved i olika nedbrytningsstadier. Död ved förekommer sparsamt i den västra delen av reservatet, men i något större mängd i ravinen. Den döda veden utgörs i huvudsak av lågor, i enstaka fall av torrakor eller torrträd. Föryngring sker främst av gran.

Berggrunden utgörs av sur-intermediär gnejsgranit, överlagrad av ett tunt jordtäckte. Marken är småblockig, i väster plan eller svagt kuperad för att i öster övergå i en delvis brant östslutning. I östra delen har en ravin bildats. Genom ravinen rinner en bäck mot norr. Bäckten är cirka 2 meter bred, någon decimeter djup och lätt vindlande. Två mindre bäckar rinner ner i huvudbäckten från väster, en i den norra och en i den södra delen av reservatet. Omedelbart öster om reservatet löper ett järnvägsspår, i väster avgränsas reservatet av en mindre körväg och i söder av en kraftledning.

En del träd i reservatets utkant har märkts med orange färg vid en uppmätning av trädvolym utförd av Skogsstyrelsen.

Inga kända artinventeringar har gjorts i området.

2.2 Historisk markanvändning

Norrängenbeståndet är ett så kallat masteskogsområde. Med anledning av virkesåtgången i flottan under 1600- och 1700-talen förbjöd kronan 1668 avverkning av furor som kunde vara lämpliga som mastträd. Förbudet gällde till 1875. På allmanningarna i länet fanns ett antal särskilt utsedda områden med masteträd. I början av 1900-talet fattades ett myndighetsbeslut om att masteskogsområdena skulle avsättas som naturskyddsområden (senare naturreseptat). Skogen uppvisar enstaka spår av avverkningar och troligen har man tidigare plockat torrträd och vindfällten i området.

2.3 Bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

Norrängenbeståndet utgörs av en gammal grandominerad barrskog som har varit så gott som opåverkad av skogsbruk sen långt tillbaka. Detta har lett till att skogen har utvecklats mot ett naturskogstillstånd. Ett flertal tallar och granar har nått grova dimensioner - de grövsta tallarna har en medeldiameter på cirka 60 cm och de grövsta granarna har en medeldiameter på cirka 50 cm. De äldsta träden har en ålder på omkring 200 år. Området kring ravinen utgör troligen ett brandrefugium.

Ovan nämnda faktorer innebär att reservatet kan hysa svampar, lavar, insekter och andra organismer som är beroende av en lång skogskontinuitet för sin överlevnad. Områdets begränsade storlek kan dock vara ett problem vad gäller arters förmåga att sprida sig och överleva som livskraftiga populationer.

Kulturhistoriska bevarandevärden

Reservatet uppvisar inga kända kulturvärden. Skogen avsattes dock under 1600-talet som ett så kallat masteskogsområde, vilket har bidragit till förekomsten av gamla, grova träd och ger området en intressant historia.

2.4 Allmän målsättning

Skogen ska få utvecklas fritt mot ett urskogstillstånd. Mänsklig påverkan på området ska begränsas så långt det är möjligt.

2.5 Källor

- Kungliga Domänstyrelsen. 1934. Framställning om fridlysning av naturminnesmärke 1934-12-20.
- Roos. A. 1996. Att äga skogsmark – om äganderättens historia. I: Fakta Skog Nr 14 1996. Sveriges Lantbruksuniversitet.
- Holmberg. L-E. 2005. Skogshistoria år från år 1177-2005 – Skogspolitiska beslut och andra viktiga händelser i omvärlden som påverkat Skogsvårdsorganisationens arbete. Rapport 5, 2005. Skogsstyrelsen.
- Statens naturvårdsnämnd. 1967. Besiktningsprotokoll upprättat 1967-07-19.

3. Skötselområden med mål och åtgärder

Reservatet är indelat i två skötselområden, med utgångspunkt från den skötsel som ska genomföras:

1. barrskog
2. anordningar för besökare

Skötselområde 1: barrskog, 1,1 ha

Beskrivning

En grandominerad barrskog med naturskogsprägel. Genom reservatet löper en ravin med en bäck, till vilken två mindre bäckar ansluter sig.

Mål

Skogen ska få utvecklas fritt mot ett urskogstillstånd. Döda stående och liggande träd lämnas i beståndet. Kunskapen om vilka arter som förekommer i området bör ökas.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen naturskogsartad barrskog är 3,5 hektar,
- andelen död ved i olika stadier av nedbrytning är minst 10 m³/ha

Skötselåtgärder

- fri utveckling. Träd som riskerar att falla över järnvägen eller kraftledningen får tas bort eller tas ner och lämnas på platsen efter kontakt med Länsstyrelsen
- eventuellt artinventeringar
- tillsyn vart femte år

Skötselområde 2: anordningar för besökare*Beskrivning*

Enklaste sättet att nå reservatet är att köra vägen från Hallsberg mot Römossen och Blåberga och parkera vid avtagsvägen mot Norrängen. Någon parkeringsplats finns inte och hänvisningsskylt saknas. Vägen som leder till reservatet är spärrad av en grind. Efter cirka 1 kilometers promenad når man reservatet. Vid vägen väster om reservatet finns en informations-tavla. Inga markerade stigar leder genom reservatet, men eftersom reservatet är litet är det lätt att orientera sig.

Mål

Ny informationstavla med uppdaterad text och karta ska sättas upp. Besökare ska kunna orientera sig till och i reservatet och få information om syfte och naturvärden.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- en informationstavla i gott skick finns vid vägen väster om reservatet
- en hänvisningsskylt i trä med avståndsangivelse finns vid avtagsvägen mot Norrängen.

Skötselåtgärder

- sätta upp informationstavla samt hänvisningsskylt med avståndsangivelse vid vägen
- tillsyn vart femte år

4. Övrigt**Reservatets föreskrifter**

Reservatet är beslutat av Kungliga Domänstyrelsen 1934-12-20 med stöd av 1909 års lag angående naturminnesmärkens fredande. Något syfte anges inte i beslutet. Föreskrifterna lyder (...) *det är envar förbjudet att fälla eller eljest skada sålunda skyddat träd ävensom att anställa åverkan eller förändring av mark och vegetation inom fridlyst område; dock att beträffande särskilda områdena förbudet icke gäller vindfällda och torra samt uppenbarligen torkande eller rotryckta träd.*

Föreskrifterna är ålderdomligt formulerade och stämmer inte överens med dagens syn på hur skyddad naturskog ska skötas. Föreskrifterna måste därför omarbetas och kompletteras. Viktigast är att det ska vara förbjudet att skada eller bortföra även döda träd och död ved. Ett nytt beslut som rättar till ovanstående brister är nödvändigt. Nytt beslut bör tas senast 2010.

Förvaltning

Reservatsförvaltare är Länsstyrelsen.

Anordningar vid jakt

Nuvarande föreskrifter reglerar inte anordningar vid jakt. Föreskrifter angående detta bör tas med i det nya reservatsbeslutet.

Reservatsgränsmarkeringar

Reservatets gränsmarkeringar ska underhållas i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

5. Uppföljning**Uppföljning av skötselåtgärder**

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet av varje år, de år då åtgärder har genomförts.

Uppföljning av bevarandemål

Senast 2015 och därefter vart 5:e år utförs uppföljning av ovan angivna bevarandemål för respektive skötselområde.

6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Prioritet	Finansiering
Nytt reservatsbeslut enligt miljöbalken, med uppdatering av föreskrifter och syfte	Senast 2010	1	Länsstyrelsen/ Ramanslag
Hänvisningsskylt vid vägen	Senast 2010	1	Reservatsanslag
Utbyte av informationstavla	Senast 2010	1	Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål	2015 och var 5:e år	1	Reservatsanslag
Tillsyn av informationstavla	Vart 10:e år	2	Reservatsanslag
Underhåll av informationstavla	Vid behov	2	Reservatsanslag
Uppföljning av gränsmarkering	Var 10:e år	3	Reservatsanslag

